

ژرفای اندیشه

■ (روایتی دیگر از حیات و

دلیستگهای دکتر غلامحسین

ابرامیمی دینانی به همراه پاسخهای

ایشان به برخی پرسشهای بنیادین)

■ به کوشش

علی اوجبی

www.ketab.ir

نشر وایا

۱. فلسفه

مؤلف: استاد ابراهیمی دینانی، غلامحسین، ۱۳۶۳
عنوان: نام پدیدآور: ژرفای اندیشه: روایتی دیگر از حیات و دلبستگیهای دکتر غلامحسین ابراهیمی دینانی به همراه پاسخهای ایشان به برخی پرسشهای بنیادین.
موضوعات نشر: تهران: انتشارات وایا، ۱۳۹۴.
مشخصات ظاهری: ۲۴۴ س
فروست وایا: ۶، فلسفه، ۱
شابک: ۹۵-۹۵۸۲-۶۰۰-۹۷۸-۶۰۰۰-۱۵۰۰۰ ریال
وضعیت فهرست نویسی: انبیاي مخبر
پادداشت: فهرست نویسی کامل این اثر در آشنایی <http://opac.nlia.ir> قابل دسترسی است.
نشانه افزوده: اوجیبی- علی، ۱۳۶۳

عنوان: ژرفای اندیشه

(روایتی دیگر از حیات و دلبستگیهای دکتر غلامحسین ابراهیمی دینانی به همراه پاسخهای ایشان به برخی پرسشهای بنیادین)

- به کوشش و ویرایش: علی اوجیبی
- مدیر هنری و طراحی جلد: امیرحسین قوچی بیک
- صفحه آرا: رضا علی محمدی
- ناشر: وایا
- شابک: ۹۵-۹۵۸۲-۶۰۰-۹۷۸-۶۰۰۰-۱۵۰۰۰
- نوبت چاپ: اول
- شمارگان: ۲۰۰۰
- بها: ۱۵۰۰۰۰ ریال
- چاپخانه: سروش
- مرکز فروش: انتشارات مولی
- آدرس الکترونیکی: vaya.pub@gmail.com

■ فهرست مطالب ■

■ سخن آغازین: فلسفه گفتگو با فیلسوف گفتگو ۱۵

■ پیشگفتار: دور نمایی از حیات دکتر غلامحسین ابراهیمی دینانی ۱۱

■ مقدمه: گفت‌وگو با فیلسوف گفت‌وگو. دکتر غلامحسین ابراهیمی دینانی در باره سرکفایت، سیره علمی و

برخی از دغدغهایش ۱۵

■ فرگرد اول: آغاز شناسی ۵۸

■ فرگرد دوم: مفهوم، گستره و چرایی وحدت هستی مطلق ۱۴۹

■ فرگرد سوم: عقل‌شناسی ۱۶۹

■ فرگرد چهارم: پیامبر شناسی ۲۰۳

■ فرگرد پنجم: امام شناسی ۲۰۹

سخن آغازین

فلسفه گفتگو با فیلسوف گفتگو

انسان موجودی است پرسشگر. اساساً فصل ممیزه انسان از دیگر موجودات، قوه پرسشگری اوست. جماد و نبات و حیوانات حتی ملأئک پرسشی ندارند. در سکون و آرامشی دائمی بسر می‌برند. اما انسان همواره می‌پرسد. از همه چیز و از همه کس می‌پرسد. از خدا و پیامبر و حاکم و سلطان تا آموزگار و پدر و مادر و... و در باره همه چیز می‌پرسد: از فرش تا عرش، از مخلوق تا خالق، از ثریا تا خورده‌ترین (اتم و اجزایش) تا بزرگترین (کهکشانها، سیارات و منظومهها) از محالات تا ممکنات، از واجبات تا ممتنعات، از مباحات تا غیر مباحات، هیچ‌حد و مرزی نمی‌شناسد. «پرسشگری» ذاتی انسان است. از این رو، هیچ کس نمی‌تواند در برابر آن بایستد یا او را به پرسش نکردن وادارد. این درست مانند آن است که به انسانی بگویند «انسان مباش». سکوت و ناپرسشگری، مساوی با مرگ انسان است. آدمی هر چند، گاه به ظاهر و گاه به ناچار خاموش باشد، اما در واقع در درونش امواج سهمگین پرسش‌ها موج می‌زند.

در اندرون من خسته دل ندانم کیست که من خموشم و او در فغان و در غوغاست
حتی آن گاه که پرسش شونده‌ای نداشته باشد، از خود می‌پرسد؛ و در این میان،
هرچه پرسش‌ها عمیق‌تر باشد، حکایت از بلندی مرتبه و والایی پرسشگر دارد.
با این همه، جای بسیار بسیار شگفتی است که در طول تاریخ، برخی از حاکمان
نادان، به گمان واهی خویش، آزادی فکر و پرسشگری را از وی دریغ کرده‌اند
و بدین ترتیب، بزرگترین ضربه‌ها را به پیشرفتهای مادی و معنوی جامعه خویش
وارد کرده‌اند. از سوی دیگر، به این مهم توجه نداشته‌اند که روحیه پرسشگری
چون جریان مواج آبی است که نمی‌توان با بزرگترین و محکمترین سدها مانع آن
شد و در نهایت پس از لختی کم یا بیش، راه خود را بازمی‌کند و فوران می‌نماید.
شاهد آن، دوران سیاه قرون وسطی و دوران طلایی زایش علمی در اروپاست.
اساساً پرسش، سه رکن اساسی دارد: ۱. پرسشگر ۲. موضوع پرسش و ۳.
پرسش شونده.

نگارنده که از عنفوان جوانی به پژوهشهای فلسفی علاقه‌مند و دلبسته است و
محضر بزرگان اساتید فلسفه را درک کرده است، سالها در پی آن بود تا برخی
پرسش‌های خود و جامعه معاصر را با کاود و بازبانی دیگر و امروزمین در اختیار
مخاطبان جوان قرار دهد. پرسش‌هایی بنیادین و از جنسی دیگر. یکی از توفیقات
این کمترین آن است که در دو دهه اخیر، افتخار مصاحبت با وجود نازنین و
بی‌مثال استاد یگانه و فیلسوف فرزانه‌ای را داشتم که بیش از فلسفه، فلسفی‌اندیشیدن
و تأمل کردن را به من آموخت. دکتر غلامحسین ابراهیمی دینانی ویرگیهای که
وی را از دیگر اساتید بشدت ممتاز می‌سازد: آزاداندیشی، زلالی، عدم تعصب و
جمود فکری، احاطه حیرت‌انگیز بر فلسفه اسلامی در عین آشنایی کامل با فلسفه
غرب و از همه مهمتر، روحیه پرسشگری و پاسخ به سؤالات در قالب پرسش‌های
متقابل و پی در پی است. او تلاش می‌کند پرسشگر را گام به گام با خود همراه
سازد تا خود به پاسخ نایل آید؛ و از آنجا که این متفکر بزرگ، پاسخ‌ها را نه

بر اساس آموخته‌ها، بلکه مبتنی بر یافته‌هایش به زبان می‌آورد، بر سویدای جان می‌نشیند و همراه از نوعی طراوت و پختگی برخوردار است. استادی که از هر گونه تصنع و ظاهرگرایی مبرا است. همانی است که می‌بینید و در عین حال همانی نیست که می‌بینید. انصافاً جهانی است بنشسته در گوشه‌ای.

در اوایل سال جاری، طرح اولیه اثر حاضر را با ایشان در میان گذاشتم و حضرتش همانند همیشه این کمترین را مورد لطف قرار داده و جلسات بحث و پرسش و گفتگو آغاز شد.

بی‌هیچ مبالغه‌ای باید بگویم یکی از خوشترین ایام زندگی حقیر، ساعات خلوت با ایشان و پرسش از ناپرسیدنی‌ها و جهیدن از مرزها و ورود به جهان ناگفتنی‌های ایشان است. جذبه و شوق و اشتیاقی که در سخنان ایشان موج می‌زند و حاکی از اتصال همیشگی به حضرت معشوق، شیرینی وصف‌نشدنی را برایم به ارمغان می‌آورد. چرا که همیشه عاشق عشق‌ام و دیوانه دیوانگی‌ام.

خداوند بزرگ را می‌ستایم و از درگاهش عمری درازدامن و پربار برای ایشان آرزو مندم و از اینکه همراه این کمترین را با آغوش باز می‌پذیرند و به پرسش‌های جدی و اندیشیدن و امیدارند، سپاسگزارم. نیز از دوست عزیزم، جناب آقای مجید حمیدزاده که مرا در انجام این گفتگوها یاری دادند نیز خانمها نسرين حنايي که زمينه مساعدی را فراهم آوردند و الهام آهویی که عهده‌دار پیاده کردن فایل‌های صوتی بودند و همچنین آقایان امیرحسین قوچی‌بیگ، مدیر هنری هنرمند نشر وایا و رضا علی محمدی صفحه‌آرای خوشفکر اثر حاضر.

نیازمند رحمت پروردگار غنی

علی اوجبی

هشتم اسفند ۱۳۹۳ خورشیدی